

Sygn. akt III AUa 2080/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 sierpnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer
Sędziowie:	SSA Wiesława Stachowiak del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans (spr.)
Protokolant:	inspektor ds. biurowości Krystyna Kałużna

po rozpoznaniu w dniu 28 sierpnia 2014 r. w Poznaniu

sprawy z wniosku **C. O.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o emeryturę

na skutek apelacji wnioskodawcy C. O.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 31 lipca 2013 r. sygn. akt VIII U 3519/12

- z m i e n i a zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy C. O. prawo do emerytury, poczynając od dnia 1 lipca 2012r.;
- zasądza od pozwanego na rzecz odwołującego kwotę 150 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej.

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans (spr.)	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer	SSA Wiesława Stachowiak
--	-------------------------------	-------------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 sierpnia 2012r., znak (...), pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych, II Oddział w P., działając na podstawie art. 184 ustawy

z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, po rozpatrzeniu wniosku z dnia 5 marca 2012r., odmówił C. O. przyznania prawa do emerytury.

W uzasadnieniu decyzji wskazano, że Zakład odmówił przyznania emerytury, ponieważ wnioskodawca nie udowodnił wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, tj. 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy nie uznał odwołującemu okresu pracy, jako zatrudnienia w szczególnych warunkach:

- od 11 czerwca 1980r. do 31 grudnia 1985r. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego oraz od 1 stycznia 1986r. do 31 października 1987r. na stanowisku kierowcy cysterny w Przedsiębiorstwie (...) w S., ponieważ Stowarzyszenie (...) w O. może jedynie sporządzać kserokopie dokumentów potwierdzających okresy pracy w szczególnych warunkach. Z przedłożonych dokumentów nie wynika przynależność resortowa zakładu pracy, charakter pracy oraz czy praca była wykonywana stale.

- od 14 października 1970r. do 21 czerwca 1973r. z tytułu zatrudnienia w (...) Rolniczym w J. na stanowisku traktorzysty na podstawie zeznań świadków,

- od 28 marca 1970r. do 13 października 1970r. z tytułu zatrudnienia w (...) Rolniczym w B. na stanowisku traktorzysty, ponieważ nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Organ rentowy uznał pracę odwołującego w szczególnych warunkach w następujących okresach:

- od 22 czerwca 1973r. do 19 kwietnia 1974r. na stanowisku kierowcy ciągnika kołowego w (...) D. Zakład w G.,

- od 08 września 1978r. do 31 maja 1980r. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony w zakładzie (...) s.j. H. S. R. Ł. w S.,

- od 16 października 1995r. do 7 listopada 1997r. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony w zakładzie (...) s.j. H. S. R. Ł. w S..

Organ rentowy wskazał, że wnioskodawca udowodnił na dzień 1 stycznia 1999r. - 27 lat, 1 miesiąc i 12 dni okresów składkowych oraz 10 miesięcy okresów nieskładkowych, co w sumie stanowi 27 lat, 11 miesięcy i 12 dni. Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał, iż odwołujący przepracował 4 lata 1 miesiąc i 18 dni w szczególnym charakterze.

Od powyższej decyzji odwołanie, w przepisany prawem trybie i terminie wywiódł C. O.. Wniósł on o zmianę zaskarżonej decyzji w całości i orzeczenie co do istoty sprawy, poprzez przyznanie mu prawa do świadczeń emerytalnych.

W uzasadnieniu odwołujący wskazał, że od 11 czerwca 1980r. do 31 grudnia 1985r. pracował na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego oraz od 1 stycznia 1986r.

do 31 października 1987r. na stanowisku kierowcy cysterny w firmie (...)

w S., od 14 października 1970r. do 21 czerwca 1973r. w (...) Rolniczym w J. na stanowisku traktorzysty, zaś od 28 marca 1970r. do 13 października 1970r. w (...) Rolniczym w B. na stanowisku traktorzysty w szczególnych warunkach w pełnym wymiarze czasu pracy, na stale.

W piśmie procesowym z dnia 21 grudnia 2012r. pełnomocnik odwołującego podniósł, iż w okresie od 28 lipca 1975r. do 15 sierpnia 1978r. C. O. pracował w szczególnych warunkach na stanowisku traktorzysty w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S. oraz w okresie od 20 kwietnia 1974r. do 25 lipca 1975r. pracował w szczególnych warunkach na stanowisku traktorzysty w Spółdzielni (...) Rolniczych w W..

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania oraz podtrzymał zaskarżoną decyzję i prezentowaną argumentację w całej rozciągłości.

Na rozprawie w dniu 29 listopada 2012 r. pełnomocnik organu rentowego stwierdził, że zaliczone w zaskarżonej decyzji okresy pracy w szczególnych warunkach zostały nieprawidłowo zsumowane – zostały zaniżone i faktycznie wynoszą one 4 lata, 7 miesięcy i 12 dni, a nie jak wynika z decyzji - 4 lata, 1 miesiąc i 18 dni (k. 71 akt).

Wyrokiem z dnia 31 lipca 2013r. w sprawie VIII U 3519/12 Sąd Okręgowy w Poznaniu - VIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie C. O..

U podstaw powołanego rozstrzygnięcia legły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

C. O., ur. (...), w dniu (...) ukończył 60 rok życia, tj. osiągnął obniżony wiek emerytalny. Odwołujący na dzień 1 stycznia 1999r. legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym wynoszącym łącznie 27 lat, 11 miesięcy i 12 dni. Nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Odwołujący nie jest nigdzie zatrudniony (od dnia 1.07.2012r.) Pobierał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy do dnia 31 października 2003r. W dniu 5 marca 2012r. odwołujący złożył w organie rentowym wnioski o przyznanie prawa do emerytury przy obniżonym wieku emerytalnym,

C. O. posiada prawo jazdy: kat. A, od 14 lutego 1969r., kat. B od 22 marca 1976r., kat. C, B+E, C+E od 2 lutego 1970r., kat. T od 29 maja 1970r.

Odwołujący pracował w szczególnych warunkach w następujących okresach:

- od 22 czerwca 1973r. do 19 kwietnia 1974r. na stanowisku kierowcy ciągnika kołowego w (...) D. zakład w G.,
- od 08 września 1978r. do 31 maja 1980r. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony w zakładzie (...) s.j. w S.,
- od 16 października 1995 do 7 listopada 1997 na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony w zakładzie (...) s.j. w S..

C. O. pracował w okresie:

- od 28 marca 1970r. do 13 października 1970r, w (...) Rolniczym w B. na stanowisku traktorzysty,
- od 14 października 1970r. do 21 czerwca 1973r. w (...) Rolniczym w J. na stanowisku traktorzysty,
- od 20 kwietnia 1974r. do 25 lipca 1975r. na stanowisku traktorzysty w Spółdzielni (...) Rolniczych w W.,
- od 28 lipca 1975r. do 15 sierpnia 1978r. na stanowisku traktorzysty w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S.,
- od 11 czerwca 1980r. do 31 października 1987r. w Przedsiębiorstwie (...) (dalej (...)) w S. na stanowisku kierowcy ciągnika oraz kierowcy samochodu.

W czasie pracy w (...) Rolniczym w J. odwołujący był zatrudniony jako kierowca ciągnika z przyczepą. W okresie pracy w (...) Rolniczym w B. odwołujący pracował jako traktorzysta oraz na maszynie omlotowej, w okresie przestoju, przeważnie zimą (od końca listopada do połowy marca) pracował w warsztacie. Niektórzy traktorzyści zatrudnieni w zakładzie w czasie zimowym wozili drzewo z lasu oraz świadczyli usługi dla rolników (np. rozwożenie nawozów). W sezonie pracę świadczone w wymiarze 10-12 godzin, poza sezonem w wymiarze przynajmniej 8 godzin, praca przy zwożeniu drewna kończyła się około godziny 15. Osoby pracujące mające kontakt z pestycydami otrzymywały dodatki do wynagrodzenia za pracę w warunkach szczególnych. W zakładzie nie było ciężarowych samochodów, odwołujący

pracował jedynie na ciągniku, w zakładzie nie było innych pojazdów, poza jednym, który był wykorzystywany przez kierownika.

Podczas pracy w Przedsiębiorstwie (...) w S. odwołujący woził paliwo i oleje cysterną, w razie potrzeby był oddelegowywany do pracy na warsztacie, jako mechanik. Odwołujący nie woził paliwa codziennie, gdyż paliwo nie było dostarczane każdego dnia. Odwołujący jeździł samochodem marki S. 28.

Sąd Okręgowy stwierdził, że istota sporu w zakresie ustaleń faktycznych sprowadzała się do oceny, czy odwołujący wykonywał, przez co najmniej 15 lat pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Postępowanie dowodowe na wskazaną okoliczność zostało ograniczone do badania charakteru zatrudnienia odwołującego w okresie spornym wymienionym w decyzji, tj. tego czy odwołujący stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

Z uwagi na braki w dokumentacji dotyczącej zatrudnienia odwołującego w spornym okresie oraz treść pisma Towarzystwa Budownictwa (...) sp. z o.o. z dnia 8 września 2003r., jak i pisma Spółdzielni (...) Rolniczych w B. z dnia 8 października 2007r., dotyczącego zatrudnienia w (...) Rolniczym w B., Sąd Okręgowy postanowił na wniosek strony odwołującej przeprowadzić dowód z zeznań świadków.

Sąd Okręgowy po przeanalizowaniu akt osobowych pochodzących z przedsiębiorstwa (...) w S. nie podzielił wniosku wyrażonego w zaświadczeniu Stowarzyszenia (...), jakoby akta osobowe odwołującego dotyczące zatrudnienia w tej firmie świadczyły o wykonywaniu przez niego pracy w szczególnych warunkach. Wynika z nich, że odwołujący pracował w okresie od 11 czerwca 1980r. do 31 października 1987r. w firmie (...) w S. na stanowisku kierowcy ciągnika, kierowcy samochodu oraz kierowcy cysterny, bez wskazania okresów, w jakich pracował na konkretnym stanowisku. Sąd Okręgowy stwierdził, zatem, że nie można wykluczyć, iż świadczył pracę w warunkach, które nie uprawniały go do uzyskania wcześniejszej emerytury.

Rozstrzygając kwestię charakteru zatrudnienia odwołującego w spornym okresie, Sąd Okręgowy oparł się na zeznaniach świadków: W. R. (1), S. P., K. O., A. A., T. M., H. W., Z. B. oraz częściowo na zeznaniach odwołującego C. O. w zakresie, w jakim znajdowały potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Oceniając zeznania przesłuchanych świadków Sąd Okręgowy stwierdził, że nieprzydatne dla rozstrzygnięcia okazały się zeznania Z. B., H. W. i A. A., albowiem z ich zeznań nie można było wywnioskować, że odwołujący stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

Świadek T. M. nie był w stanie wskazać nawet w przybliżeniu, w jakim okresie odwołujący świadczył pracę, z uwagi na dużą rotację kadr. Świadek wskazał, że prace polowe wykonywane były od rana do wieczora, zaś praca przy zwożeniu drewna kończyła się około godziny 15.

Z kolei świadek K. O. zeznał, że praca odwołującego w warunkach szczególnych wykonywana była w pełnym wymiarze czasu pracy, lecz odwołujący w razie potrzeby był oddelegowywany do pracy na warsztacie, jako mechanik. Świadek S. P. i W. R. (1) zeznali, że znają odwołującego C. O.

i pracowali z nim w jednym zakładzie pracy – w Przedsiębiorstwie (...), nie pamiętali jednak w jakim okresie odwołujący pracował w zakładzie.

Sąd Okręgowy odstąpił od przesłuchania R. S., gdyż oświadczył on, że otrzymał wezwanie, jednakże nigdy nie pracował w Przedsiębiorstwie (...) i nie zna C. O.. Z kolei pełnomocnik odwołującego na rozprawie w dniu 16 maja 2013r. cofnął wniosek dowodowy o przesłuchanie świadków W. D. i G. J..

Zeznaniom świadków Sąd Okręgowy w całości przyznał przymiot wiarygodności, albowiem były logiczne, spójne, wzajemnie ze sobą korespondowały i uzupełniały się, tworząc jednolity obraz charakteru zatrudnienia odwołującego i zakresu pełnionych przez niego obowiązków. Orzekający Sąd stwierdził, że z zeznań świadków, którzy pracowali razem

z odwołującym oraz z zeznań odwołującego nie wynikało jednoznacznie, że odwołujący C. O. pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych w okresach:

- od 28 marca 1970r. do 13 października 1970r. w (...) Rolniczym w B. na stanowisku traktorzysty,
- od 14 października 1970r. do 21 czerwca 1973r. w (...) Rolniczym w J. na stanowisku traktorzysty,
- od 20 kwietnia 1974r. do 25 lipca 1975r. na stanowisku traktorzysty w Spółdzielni (...) Rolniczych w W.,
- od 28 lipca 1975r. do 15 sierpnia 1978r. na stanowisku traktorzysty w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S.,
- od 11 czerwca 1980r. do 31 października 1987r. w firmie (...) w S. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o masie powyżej 3,5 tony.

W szczególności nie wynikało z nich, aby odwołujący pracował stale na wymienionych stanowiskach w pełnym wymiarze czasu pracy. Świadkowie nie byli w stanie jednoznacznie zeznać na tę okoliczność, z uwagi na upływ czasu oraz duże zmiany kadr, jak i liczbę osób zatrudnionych w poszczególnych zakładach. Ponadto świadek T. M. zeznał, iż odwołujący w (...) Rolniczym w B. w okresie przestoju, przeważnie zimą, pracował w warsztacie, zaś świadek K. O. zeznał, iż odwołujący w firmie (...) w S. w razie potrzeby był oddelegowywany do pracy na warsztacie, jako mechanik. Świadek W. R. (1) zeznał, że odwołujący w firmie (...) nie woził paliwa codziennie, gdyż jak zeznał świadek S. P. - paliwo nie było dostarczane codziennie.

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie C. O. nie zasługuje na uwzględnienie.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia orzekający w I instancji Sąd Okręgowy wskazał art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) oraz art. 184 tejże ustawy oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43). Z uwagi na treść powyższych przepisów zacytowanych w uzasadnieniu orzeczenia Sąd Okręgowy wskazał, że bezsporne jest to, iż odwołujący C. O. do dnia 31.12.1998r. legitymował się wymaganym dla uzyskania prawa do świadczenia emerytalnego na zasadach określonych w tychże przepisach okresem zatrudnienia, tj. 25-letnim, albowiem udowodnił łącznie 27 lat, 11 miesięcy i 12 dni okresów składkowych i nieskładkowych, nadto osiągnął wymagany wiek, gdyż 60 lat ukończył w dniu 20.02.2012r. i nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego oraz nie jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę.

Sporne natomiast było to czy odwołujący legitymuje się 15 letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. W tym celu Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe na okoliczność czy ZUS zasadnie odmówił zaliczenia wskazanych w zaskarżonej decyzji okresów pracy jako wykonywanej w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy stwierdził, że zeznania świadków nie pozwoliły na precyzyjne określenie terminów zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych. Świadkowie nie tylko nie potrafili i z uwagi na upływ czasu nie pamiętali terminów zatrudnienia odwołującego w poszczególnych zakładach, ale również wskazywali, że odwołujący był oddelegowywany do innych prac. Zatem nie można jednoznacznie ustalić na podstawie zeznań powołanych świadków, że w spornym okresie odwołujący wykonywał prace w szczególnych warunkach.

Tym samym Sąd Okręgowy stwierdził, że z uwagi na to, iż odwołujący udowodnił jedynie, że wykonywał pracę w warunkach szczególnych w wymiarze 4 lat, 7 miesięcy i 18 dni, to nie wypełnił on wszystkich przesłanek wymaganych do przyznania prawa do emerytury - gdyż nie wykazał, aby był zatrudniony w szczególnych warunkach przez łączny okres co najmniej 15 lat.

W związku z tym na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. i powołanych w uzasadnieniu przepisów prawa materialnego należało oddalić odwołanie.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożył osobiście C. O..

Zaskarżając wyrok w całości zarzucił mu:

- naruszenie prawa procesowego wskutek przekroczenia zasady swobodnej oceny dowodów, w szczególności art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną i wybiórczą ocenę materiału dowodowego, ukierunkowaną do odmowy przyznania świadczeń emerytalnych;
- obrazę przepisów prawa procesowego, w tym dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przeprowadzenie dowodu ze świadków w sposób uniemożliwiający uzyskanie satysfakcjonującej odpowiedzi, w tym ukierunkowanie wypowiedzi świadków na niekorzyść powoda.

W uzasadnieniu apelujący wskazał, iż w jego ocenie Sąd I instancji dokonał błędnej interpretacji akt osobowych w wyniku czego w swoim uzasadnieniu podważył wiarygodność przedłożonych zaświadczeń z Stowarzyszenia (...), które potwierdza fakt wykonywania przez apelującego pracy w warunkach szczególnych. Chybione jest również stwierdzenie, że z akt nie wynika w jakich okresach odwołujący pracował na stanowisku kierowcy ciągnika, kierowcy samochodu oraz kierowcy cysterny w firmie (...)

w S.. Apelujący wskazał, że dokumenty przedłożone w sprawie jasno stwierdzają okresy i stanowiska pracy, natomiast fakt, że rzeczywiście w tych czasie pracował w wskazanych zakładach pracy potwierdzają świadkowie. Jednocześnie apelujący podkreślał, że wprawdzie wysłuchani świadkowie pracowali z nim w tym samym zakładzie pracy, jednak nie pracowali oni z nim bezpośrednio i tym samym nie mogli go codziennie widzieć. Wynikało to z faktu, iż zarówno jego praca, jak i niektórych świątków polegała na obowiązku wyjazdów w trasę, do innych placówek i wyjazdy te trwały czasem po kilka dni. Apelujący nadto wskazał, że praca kierowcy to nie tylko faktyczne kierowanie pojazdem, ale również do zakresu jego obowiązków należały czynności związane z sprawdzaniem sprawności pojazdu, dlatego sporadycznie pojawiał się w warsztacie. Zazwyczaj jednak, gdy przydzielony mu pojazd ulegał zepsuciu, był przydzielany mu inny samochód ciężarowy.

Mając na uwadze powyższe zarzuty apelujący wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uchylenie zaskarżonej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i stwierdzenie, że praca w spornych okresach była pracą w szczególnych warunkach,
- zasądzenie od pozwanego kosztów procesu,
- ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpatrzenia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Wniesiona apelacja okazała się zasadna.

Należy wskazać, iż bezsporne w przedmiotowej sprawie jest to, że odwołujący C. O. obecnie spełnia wymogi określone w art. 184 ust. 1 ustawy z dnia

17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.

z 2009r., Nr 153, poz. 1227), tj. posiada wymagany okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 cytowanej ustawy, tj. co najmniej 25 lat dla mężczyzn (łącznie staż odwołującego wynosił 27 lat, 11 miesięcy i 12 dni okresów składkowych i nieskładkowych), zakończył stosunek pracy oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego

(patrz: art. 184 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej). Niekwestionowany jest także fakt, że odwołujący osiągnął wiek emerytalny przewidziany w art. 32 cytowanej ustawy,

tj. 31 stycznia 2012r. miał ukończone 60 lat (wskazana przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu orzeczenia data 20.02.2012r. wydaje się być oczywistą omyłką rachunkową wynikająca z błędnie przyjętej daty urodzenia

odwołującego). Bezsporne także w sprawie było to, że odwołujący w okresie od 22 czerwca 1973 r. do 19 kwietnia 1974 r. w okresie od 8 września 1978 r. do 31 maja 1980 r. oraz w okresie od 16 października 1995 r. do 7 listopada 1997 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach. Dzięki temu, Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał, iż C. O. przepracował w szczególnych warunkach łącznie 4 lata, 1 miesiąc i 18 dni (na rozprawie w dniu 29 listopada 2012 r. pełnomocnik ZUS stwierdził, że błędnie zaniżono powyższy okres, który faktycznie wynosi 4 lata, 7 miesięcy i 12 dni).

Żadna ze stron w przedmiotowej sprawie nie podważała także tego, że odwołujący był zatrudniony:

- w okresie od 14 października 1970 r. do 21 czerwca 1973 r. w (...) Rolniczym w J.,
- w okresie od 28 marca 1970 r. do 13 października 1970 r. w (...) Rolniczym w B.,
- w okresie od 20 kwietnia 1974 r. do 25 lipca 1975 r. w Spółdzielni (...) Rolniczych w W.,
- w okresie od 28 lipca 1975 r. do 15 sierpnia 1978 r. w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S.,
- w okresie od 11 czerwca 1980 r. do 31 października 1987 r. w Przedsiębiorstwie (...) w S..

Spór w przedmiotowym postępowaniu ograniczał się do ustalenia, czy pracę wykonywaną w wymienionych wyżej zakładach w ilości łącznie co najmniej 15 lat, można zaliczyć do prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykonywanych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Już w tym miejscu należy wskazać, że Sąd I instancji nie badał charakteru zatrudnienia odwołującego w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S. ani w Spółdzielni (...) Rolniczych w W., albowiem stwierdził, że związany jest treścią decyzji i może badać wyłącznie okresy sporne wskazane w tejże decyzji. Tymczasem zdaniem niniejszego Sądu, Sąd I instancji winien także ocenić charakter pracy odwołującego również we wskazanych zakładach pracy. Sąd Apelacyjny nie kwestionuje tego, że treść decyzji określa zakres przedmiotowy prowadzonego postępowania. Nie można jednak pominąć tego, że treścią decyzji była przede wszystkim odmowa przyznania odwołującemu prawa do emerytury z uwagi na brak 15 letniego stażu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zatem skoro C. O. w odwołaniu od decyzji wskazał, że do stażu pracy w szczególnych warunkach powinien być zaliczony także okres pracy w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S. oraz w Spółdzielni (...) Rolniczych w W., czego organ rentowy nie wziął pod uwagę mimo, iż w aktach emerytalnych odwołującego znajdowały się świadectwa pracy z tychże zakładów, a z nich wynika, że pracował na stanowisku traktorzysty, to Sąd Okręgowy swoim rozpoznaniem winien także objąć charakter pracy w powyższych zakładach. Sąd I instancji winien nie tylko brać pod uwagę i badać charakter pracy odwołującego w zakładach pracy wskazanych w treści zaskarżonej decyzji, ale ogólnie ocenić pod tym kątem cały staż pracy odwołującego. Nie można bowiem pominąć tego, że prace w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S. oraz w Spółdzielni (...) Rolniczych w W. zostały odwołującemu zaliczone do ogólnego stażu pracy wskazanego w treści zaskarżonej decyzji.

Szczegółowe warunki przyznania prawa do wcześniejszej emerytury określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43; dalej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r.), które zachowuje moc obowiązującą również pod rządami ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W myśl § 2 ust. 1 przedmiotowego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale

i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Ust. 2 § 2 cyt. rozporządzenia stanowi, iż w/w okresy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach (...).

Zgodnie z § 4 rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki - osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55

lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia (zgodnie z § 3 cyt. rozporządzenia - 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn), w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Istotne jest, że zgodnie z § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia - okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Kwestia ta była wielokrotnie przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego, który wyjaśniał, że praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych

w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2007 r., III UK 38/07, OSNP 2008/21-22/329, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10, LEX nr 619638, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2012 r., III UK 92/11, LEX nr 1215158).

Sąd Apelacyjny wskazuje, iż po przeanalizowaniu treści zgromadzonego materiału dowodowego i wniesionej apelacji, podzielił w rozpoznawanej sprawie ustalenia i rozważania dokonane w przedmiocie oceny pracy odwołującego w (...) Rolniczym w J. i w (...) Rolniczym w B.. Słusznie Sąd Okręgowy przeprowadził dowód z przesłuchania świadków Z. B., H. W. i T. M. na okoliczność ustalenia okresów i charakteru pracy odwołującego w tychże kółkach rolniczych. Świadczenie ci wprawdzie potwierdzili, że odwołujący pracował w tych kółkach rolniczych na stanowisku traktorzysty, jednak nie byli w stanie dokładnie określić w jakim okresie i w jakim wymiarze odwołujący wykonywał powierzoną mu pracę. Ogólne bowiem stwierdzenie „na początku lat siedemdziesiątych”, nie wystarcza do dokładnego ustalenia okresów zatrudnienia. Z zeznań tychże świadków nie wynikało także, aby praca wykonywana przez odwołującego była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu (świadkowie wskazywali na przestoje w porze jesienno – zimowej).
Zatem dowody

z zeznań tychże świadków nie mogą, stanowić wystarczająco pewnego i w tym przypadku jedyne źródła dla rekonstrukcji faktów o warunkach i okresach pracy odwołującego we wskazanych kółkach rolniczych. Uwzględnienie tychże okresów do stażu pracy

w szczególnych warunkach w obliczu istniejącego materiału dowodowego byłoby ustaleniem dowolnym i dokonaniem z naruszeniem reguł, o jakich stanowi art. 233 k.p.c. Sąd Apelacyjny dostrzega, podobnie jak Sąd I instancji, że nie zachowała się żadna dokumentacja potwierdzająca czy faktycznie i w jakim wymiarze ubezpieczony świadczył pracę w w/w kółkach rolniczych. W tym zakresie brak jest chociażby świadectwa pracy odwołującego, które zgodnie z jego oświadczeniem zaginęło. Również świadkowie nie potrafili wskazać gdzie może znajdować się zarchiwizowana dokumentacja osobowa pracowników tychże kółek. Nie było możliwym odnalezienie dokumentacji osobowej dotyczącej powyższych okresów.

Z uwagi na powyższe, wobec braku jakichkolwiek dokumentów w postaci świadectwa pracy lub akt osobowych, z których wynikałby okres zatrudnienia odwołującego w tychże kółkach rolniczych oraz w wyniku tego, iż nie można było na podstawie zeznań świadków i odwołującego ustalić czy praca odwołującego na stanowisku traktorzysty była stałą pracą wykonywaną w pełnym wymiarze czasu pracy, Sąd Okręgowy słusznie stwierdził, iż nie wykazano, że praca odwołującego w (...) Rolniczym w J. i w (...) Rolniczym w B. stanowiła pracę w szczególnych warunkach.

Sąd Apelacyjny dokonał jednak odmiennej od Sądu Okręgowego oceny zgromadzonego materiału dowodowego odnośnie charakteru pracy odwołującego w Przedsiębiorstwie (...), a ponadto przedmiotem analizy uczynił także zatrudnienie odwołującego w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S..

Należy pamiętać, że w sprawie, której przedmiotem jest prawo do świadczenia emerytalno-rentowego, wymaga się aby dowody nie budziły wątpliwości, były spójne

i precyzyjne. W przypadku ustalania okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, prymat nadany jest dowodowi z dokumentacji pracowniczej i to ona stanowi podstawę weryfikacji pozostałych dowodów przedłożonych przez strony. Jednakże w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych ubezpieczony może wykazywać wszelkimi dowodami okoliczności, od których zależą jego uprawnienia z tytułu ubezpieczeń. Sąd dopuszcza wnioskowane dowody jeśli uzna je za celowe. Wskazać przy tym należy, że zawsze

ocena wiarygodności i mocy dowodowej wszystkich przedstawionych dowodów jest dokonywana przez Sąd według jego przekonania i na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego. W postępowaniu odwoławczym, z uwagi na treść art. 382 k.p.c., Sąd II instancji ma jednak prawo oceniać wiarygodność i moc dowodów zebranych w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji oraz w postępowaniu odwoławczym według własnego przekonania, jednak czyni to zawsze na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego (art. 233 § 1 k.p.c.).

W tym miejscu należy wskazać, iż zgodnie z § 2 ust. 2 ww. rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r., okresy pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Cytowany przepis ma znaczenie wyłącznie instrukcyjne w tym sensie, że wskazuje na potrzebę zwrócenia uwagi na wiarygodność dowodów i każdej miarodajnej dokumentacji, na podstawie której w pierwszej kolejności należy dokonywać ustaleń. Dopiero w razie braku takiej możliwości należy skorzystać z innych dowodów, tj. jak zeznań świadków i ubezpieczonego. Oznacza to, że okres pracy w warunkach szczególnych można ustalić w postępowaniu sądowym na podstawie akt osobowych pracownika - umowy o pracę, świadectwa pracy, angaży, innych dokumentów.

W przedmiotowej sprawie, zdaniem Sądu Okręgowego, ze zgromadzonej dokumentacji i po przeprowadzeniu analizy zeznań odwołującego oraz przesłuchanych w sprawie świadków: A. A., K. O., S. P. i W. R. (2), nie wynika, aby odwołujący w firmie (...) pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, albowiem świadkowie wskazywali, iż C. O. był oddelegowany do pracy w warsztacie i nie woził paliwa codziennie. Sąd Okręgowy uznał zeznania tychże świadków za spójne, logiczne i całkowicie wiarygodne. Jednocześnie Sąd Okręgowy stwierdził, że mimo iż z dokumentacji osobowej odwołującego wynika, że w okresie zatrudnienia wykonywał on pracę kierowcy ciągnika, kierowcy samochodu ciężarowego i kierowcy cysterny, to jednak nie sposób ustalić na jej podstawie i w oparciu o zeznania świadków, w jakim czasie wykonywał poszczególne obowiązki. Tym samym nie można było stwierdzić, że w okresie zatrudnienia w przedsiębiorstwie (...) wykonywał pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Niniejszy Sąd Apelacyjny uznając, że zeznania wskazanych świadków są wiarygodne, wysnuwa z ich treści – w kontekście zgromadzonej dokumentacji i zeznań odwołującego C. O. - całkowicie odmienne wnioski niż Sąd Okręgowy. Należy zauważyć, że zeznania świadków zasadniczo nie podważały prawdziwości dowodów z dokumentów zgromadzonych w sprawie.

Sąd Apelacyjny przeprowadził uzupełniający dowód z przesłuchania odwołującego na okoliczność ustalenia okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach. C. O. wskazał, że w firmie (...) początkowo pracował jako traktorzysta, następnie jako kierowca samochodu ciężarowego, aby na końcu podjąć pracę jako woźący paliwo kierowca cysterny. Nadto odwołujący wskazał, że oczywistym jest, iż przesłuchani świadkowie nie widywali go w pracy codziennie, bowiem pracowali oni na różnych zmianach i podlegali pod różne wydziały, a ponadto w okresie gdy prowadził cysternę, rozpoczynał pracę nieco później niż inni kierowcy samochodów ciężarowych, a czasem inni kierowcy także wyjeżdżali w trasy o innych niż godzinach. Zdaniem odwołującego, nie zmienia to jednak faktu, że powierzone obowiązki na wskazanych wyżej stanowiskach wykonywał stale i w pełnym wymiarze godzin.

W celu zweryfikowania zeznań odwołującego Sąd Apelacyjny przeanalizował treść dokumentacji osobowej zgromadzonej w aktach sprawy. Ze zgromadzonych dokumentów wynika, że w firmie (...) odwołujący został zatrudniony w dniu 11.06.1980 r. na stanowisku kierowcy ciągnika, początkowo na okres próbny, później na czas nieokreślony. Następnie z analizy kart przebiegu zatrudnienia wynika, iż co najmniej od roku 1981 pracował już w charakterze kierowcy samochodu ciężarowego, a od 1.01.1986 r. w charakterze kierowcy cysterny. W świadectwie pracy wystawionym przez Przedsiębiorstwo (...) w L. wpisano odwołującemu stanowisko „kierowca ciągnika, kierowca samochodu”.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, zgromadzona dokumentacja wraz z zeznaniami przesłuchanych przez Sąd świadków wskazuje, że odwołujący w okresie od 11 czerwca 1980 r. do 31 października 1987 r. pracował na stanowiskach, na których praca zaliczana jest do prac w szczególnych warunkach, zgodnie z treścią wskazanego powyżej rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. Kwestią istotną było ustalenie czy odwołujący pracował w tym czasie w przedsiębiorstwie (...) na wskazanych stanowiskach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W tym celu Sąd Apelacyjny na nowo przeanalizował treść zeznań przesłuchanych w sprawie świadków.

Świadek A. A., który w firmie (...) pracował na stanowisku głównego księgowego i był także syndykiem przedsiębiorstwa przeprowadzającym jego likwidację, nie miał wprawdzie bezpośredniej styczności z odwołującym, jednak potwierdził, że zna jego nazwisko i kojarzył, iż odwołujący pracował w charakterze kierowcy cysterny. Również dyspozytor w firmie (...) - świadek K. O. - potwierdził, że odwołujący niemal codziennie jeździł na cysternie. Należy zwrócić uwagę, że świadek będąc dyspozytorem odwołującego, pracował w trybie zmianowym, co oznacza, że nie w każdym dniu widział odwołującego pracującego w ustalonych godzinach pracy. Świadek potwierdził jednak, że w czasie gdy pracował na tej samej zmianie co odwołujący, widział odwołującego, gdyż był jednym z członków komisji przyjmującej od odwołującego przywożone przez niego paliwo. Jednocześnie wskazał, że jeśli rzeczywiście były dni przestoju – w których odwołujący nie musiał jeździć po paliwo, to wówczas wykonywał obowiązki kierowcy innego samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony. Jeśli natomiast, co zdarzało się sporadycznie, nie prowadził żadnego samochodu, to był on kierowany do warsztatu, gdzie wówczas pracował „na kanale”.

Podobnie zeznawali przesłuchani w sprawie świadkowie: S. P. i W. R. (2). Pierwszy pełnił w okresie od 1969 do końca roku 1994 różnego rodzaju funkcje od kierownika działu technicznego po dyrektora do spraw przewozów, drugi był kierowcą samochodów ciężarowych w firmie (...). Zeznania tych świadków również potwierdzają, że odwołujący pracował jako kierowca samochodu ciężarowego – cysterny. Co istotne, świadek S. P. pracował w firmie (...) przez cały okres zatrudnienia odwołującego i świadek ten jednoznacznie stwierdził, że odwołujący „ciągle to paliwo woził z O., na placówki jeździł”.

Zrozumiałym jest, że z uwagi na upływ czasu, świadkowie nie byli w stanie dokładnie określić okresu, w którym odwołujący pracował. Oczywiście jest także to, że z uwagi na charakter pracy, odwołujący nie przebywał cały czas na terenie zakładu pracy. Pamiętać bowiem należy, że odwołujący dowoził paliwo do bazy firmy (...) w S., albo do innych placówek takich jak M., S., B. lub do innych firm takich jak (...), (...) w S. oraz w B. (patrz zeznania odwołującego k. 163v i uzasadnienie apelacji odwołującego). Zrozumiałym

i logicznym jest więc, że przesłuchani świadkowie nie widywali odwołującego codziennie. Nie można pominąć także tego, że również świadkowie nie zawsze przebywali w siedzibie firmy w czasie pracy odwołującego, co wynika wprost z zeznań W. R. (2), który wskazywał, że w ramach swoich obowiązków, jako kierowca, wyjeżdżał w kilkudniowe trasy, jak i z zeznań K. O., który pracował na zmiany.

Odnosząc się z kolei do zeznań świadków wskazujących, że odwołujący sporadycznie był kierowany do warsztatu w celu wykonywania zadań mechanika, Sąd Apelacyjny wskazuje, iż podziela tu argumentację apelującego, iż obsługa techniczna pojazdu jest wpisana w pracę kierowcy, jako element dbania o sprawność powierzonego mu pojazdu. Krótkie i w przypadku odwołującego, jak wskazali świadkowie, niezwykle sporadyczne momenty, w których odwołujący był kierowany do warsztatu, nie mogą w ocenie niniejszego Sądu przesądzać o braku spełnienia przesłanki stałego i w pełnym wymiarze wykonywania powierzonych mu czynności. Ubocznie należy wskazać, że świadek K. O. zeznał, iż jeśli odwołujący był kierowany do warsztatu, to „pracował na kanale”. Praca mechanika w kanale jest pracą zaliczaną do prac w warunkach szczególnych (Wykazie A, Dziale XIV poz. 16 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze). Gdyby zatem przyjąć, że oddelegowanie do warsztatu przerywało stały charakter pracy odwołującego jako kierowcy samochodu ciężarowego - cysterny, to i tak był on kierowany do pracy, która również jest zaliczana do pracy w szczególnych warunkach, zatem trudno przyjąć, iż to oddelegowywanie niweczyło fakt ciągłości wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Istotnym jest, że wszyscy przesłuchani świadkowie kojarzyli odwołującego jako kierowcę cysterny – samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony, wożącego paliwo. Jednocześnie wskazali, że w czasie gdy nie jeździł cysterną, powierzano mu obowiązki kierowcy innego samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony. Fakt, że zarówno z akt sprawy, jak i z zeznań odwołującego wynika, iż w firmie (...) wykonywał on także na początku pracę kierowcy samochodu ciężarowego oraz ciągnika, w żaden sposób nie zmienia tego, że każda z tych prac wykonywana przez odwołującego zaliczana jest do katalogu prac w szczególnych warunkach wymienionych w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Zatem, zdaniem Sądu Apelacyjnego, w przedmiotowej sprawie nie było potrzeby ustalania dokładnie okresów pracy na poszczególnych stanowiskach. Sąd Apelacyjny wskazuje także, iż faktem znanym Sądowi z urzędu jest, że pracodawcy w spornym okresie pracy odwołującego często nie przykładali wagi do nazewnictwa danego stanowiska. Istotnym było, aby pracownik wykonywał powierzone mu zadanie, które, jak wynika z zeznań świadków polegało w przypadku odwołującego przede wszystkim na wożeniu paliwa cysterną. Brak jest zatem, zdaniem niniejszego Sądu, podstaw do kwestionowania faktu, że odwołujący swoją pracę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Uprawnionym jest też przyjęcie, że skoro pracodawca zatrudniał kierowcę paliw, to w jego interesie było, aby wykonywał on swoje obowiązki stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Mając powyższe na uwadze i oceniając zeznania świadków, Sąd Apelacyjny stwierdza, iż w sposób wystarczający opisali oni charakter pracy odwołującego

w Przedsiębiorstwie (...). Ich zeznania są spójne, wzajemnie się uzupełniają oraz stanowią wiarygodne odzwierciedlenie faktów z przeszłości. Dodatkowo znajdują one potwierdzenie w zgromadzonych dokumentach pracowniczych w postaci m.in. świadectwa pracy czy kart pracy. Sąd Apelacyjny uznał za wiarygodne zarówno zgromadzone dokumenty, jak i zeznania świadków. Kluczowe jest bowiem, że świadkowie wiarygodnie zeznawali, że pracowali w okresie swojego zatrudnienia z odwołującym, nadto S. P. wskazując dokładnie okres własnego zatrudnienia podał, że ubezpieczony w okresie zatrudnienia w (...), był przede wszystkim kierowcą cysterny (samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony rozwożącego paliwo). Konfrontując wypowiedzi świadków z treścią zeznań samego ubezpieczonego, należało dojść do wniosku, że z pewnością wykonywał swoją pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Tym samym w kontekście całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego jako wiarygodne Sąd odwoławczy ocenił także zeznania ubezpieczonego, z których wynikało, że w firmie (...) jeździł traktorem, a potem samochodem ciężarowym o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony i cysterną, która była także samochodem ciężarowym o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Zeznania ubezpieczonego złożone na rozprawie przed sądem pierwszej instancji, a później na rozprawie przed Sądem Apelacyjnym, są w tej mierze spontanicznie, jasne, logiczne i korespondowały z zeznaniami przesłuchanych świadków i zgromadzonym materiałem dowodowym w postaci akt osobowych.

Zatem z powodów wskazanych powyżej niniejszy Sąd odwoławczy stwierdza, że w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w L. odwołujący stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach, na stanowiskach określonych w Wykazie A, Dziale VIII poz. 2 i 3 wskazanego powyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, tj. pracę kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), (...) oraz pracę kierowców ciągników (...).

Jak wskazano powyżej, Sąd Apelacyjny wziął także pod uwagę okres zatrudnienia odwołującego w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S.. W ocenie Sądu Apelacyjnego, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w zakresie potwierdzającym wykonywanie pracy w szczególnych warunkach w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S. daje możliwość stwierdzenia, że odwołujący w okresie od 28 lipca 1975 r. do 15 sierpnia 1978 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach - określonych w Wykazie A, Dziale VIII poz. 3 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, tj. pracę kierowców ciągników (...).

Sąd Apelacyjny ustalił powyższe na podstawie dokumentacji osobowej dotyczącej odwołującego, prowadzonej w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S.. W pierwszej kolejności należy wskazać, iż Sąd Okręgowy, mimo iż dopuścił dowód z akt osobowych odwołującego zgromadzonych w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S. i w uzasadnieniu opisując stan faktyczny stwierdził, iż odwołujący był zatrudniony w tym zakładzie, to nie uwzględnił w swoich ostatecznych rozważaniach charakteru zatrudnienia odwołującego w tym Przedsiębiorstwie.

Tymczasem niniejszy Sąd na podstawie analizy dokumentacji osobowej pochodzącej z okresu zatrudnienia odwołującego w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...)

w S. stwierdził, że wynikają z niej, iż odwołujący pracował tam na stanowisku traktorzysty, czyli kierowcy ciągnika. Należy wskazać, że z treści podania skierowanego przez odwołującego do tegoż Przedsiębiorstwa - z dnia 18 lipca 1975 r. wynika, iż zwracał się o powierzenie mu obowiązków traktorzysty. Umowa o pracę została zawarta z odwołującym w dniu 28 lipca 1975 r. i z jej treści wynika, iż powierzono mu obowiązki traktorzysty. Powyższe wynika także z karty obiegowej zmiany z dnia 26 lipca 1975 r., uzyskanej

w momencie zatrudnienia. Również z treści wystawionego odwołującemu przez pracodawcę skierowania na badania lekarskie z dnia 18 lipca 1975 r. wynika, iż zostają mu powierzone w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S. obowiązki traktorzysty.

W świadectwie pracy odwołującego wystawionym w dniu 17 sierpnia 1978 r. przez Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) w S. również wpisano odwołującemu stanowisko traktorzysty.

Sąd Apelacyjny nie ma wątpliwości co do wiarygodności tejże dokumentacji osobowej. Wskazać należy, że przede wszystkim z wymienionego wyżej świadectwa pracy

z dnia 17 sierpnia 1978 r. formalnie potwierdzającego zatrudnienie ubezpieczonego w tymże przedsiębiorstwie na stanowisku traktorzysty, wynika charakter pracy odwołującego. Powyższego nie zmienia brak świadectwa pracy w szczególnych warunkach. Jak już wyżej wskazano - faktem znanym Sądowi z urzędu jest, że pracodawcy w latach pracy zawodowej odwołującego nie przywiązywali uwagi do tego aby wystawiać pracownikom świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Brak tego dokumentu w żaden sposób nie dyskredytuje treści „zwykłego” świadectwa pracy, na podstawie którego, jak wskazano powyżej, również można ustalić, że ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach. Należy pamiętać, że również pracownicy nie byli wówczas świadomi konsekwencji związanych

z brakiem świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Odwołujący przed Sądem Apelacyjnym potwierdził charakter swojej pracy w tym Przedsiębiorstwie, wynikający

z załączonej dokumentacji – akt osobowych - stwierdzając, iż jako traktorzysta (kierowca ciągnika) pracował na stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy, a ponadto stwierdził, że gdy ciągnik popsuł się, otrzymywał inny i w całym okresie zatrudnienia w tym Przedsiębiorstwie nie wykonywał innych czynności, niż kierowanie traktorem (ciągnikiem). Sąd dał wiarę tym zeznaniom odwołującego.

Powyższych rozważań nie zmienia fakt, iż następcą prawny Przedsiębiorstwa Budownictwa (...) w (...) Sp. z o.o., odmówiło wydania odwołującemu świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Reasumując powyższe rozważania, Sąd Apelacyjny stwierdza, że na podstawie dokumentacji pracowniczej ubezpieczonego oraz zeznań zawnioskowanych świadków

i zeznań ubezpieczonego ustalił, że C. O. w okresie od 11 czerwca 1980 r.

do 31 grudnia 1985 r. i w okresie od 1 stycznia 1986 r. do 31 października 1987 r. (łącznie 7 lat, 4 miesiące i 21 dni) był zatrudniony na stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy

w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku kierowcy ciągnika (traktora), samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony (cysterny). Okres tego zatrudnienia jest okresem pracy w szczególnych warunkach.

Nadto Sąd Apelacyjny na podstawie zgromadzonych dokumentów i zeznań odwołującego ustalił, że M. O. w okresie od dnia 28 lipca 1975 r. do dnia

15 sierpnia 1978 r. (łącznie 3 lata i 19 dni) był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S. na stanowisku traktorzysty była to również pracą w warunkach szczególnych wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Po zsumowaniu powyższych okresów z przyjętym przez organ rentowy okresem pracy w szczególnych warunkach (tj. 4 lata, 7 miesięcy i 12 dni), odwołujący legitymuje się zatem łącznym stażem pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 15 lat i 22 dni. Nie było zatem potrzeby analizowania charakteru zatrudnienia odwołującego w innych zakładach.

Tym samym Sąd Apelacyjny stwierdza, że odwołujący C. O. udowodnił wymagany 15 – letni okres pracy w szczególnych warunkach.

Zatem wykazanie przez ubezpieczonego powyższego oraz spełnienie pozostałych przesłanek, wymaganych do ustalenia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, czyniły zasadnym roszczenie wnioskodawcy, domagającego się zmiany orzeczenia Sądu I instancji.

Mając powyższe na uwadze i uznając, że apelacja okazała się zasadna, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzając go decyzję i przyznał C. O. prawo do emerytury począwszy od 1 lipca 2012r., tj. od daty rozwiązania stosunku pracy (pkt 1 wyroku).

Orzeczenie o kosztach zawarte w pkt. 2 wyroku znajduje swoje uzasadnienie w treści art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z § 12 ust. 2 i § 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu i art. 36 ustawy z 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans (spr.)	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer	SSA Wiesława Stachowiak
--	-------------------------------	-------------------------